

Amatasuna, etengabeko epaia?

- Ba al dago ama izateko adinik? Eta, ba al dago ama izateko gorputz-eredurik? Bideo honetan, amatasuna, adina eta gorputzaren inguruko aurreiritziak eta presio soziala jorratzen dira.
- Sekuentzia honetan, amatasunari lotutako gizarte-presioen inguruan arituko zara. Emozioak eta iritziak adierazteko hizkuntza-edukiak landuko dituzu, eta taldean iritziak partekatuko dituzu.

Pixabay

Entzun aurretik

1. Ba al dago aurreiritzirik ama izatea erabakitzeke? Zer uste duzu?

TALDEAN

Mintzatu taldeka: zein da “adin aproposa” ama izateko?, zergatik?, ba al dira aurreiritziak ama izateko adinari edo itxurari dagokienez?

Berandu izandako umeak guraso zaharrekin hazten dira, ez da naturala.

Lehenik pisua galdu, eta gero umeak eduki.

Partekatu hitz egindakoa talde handian.

2. Sailkatu lexikoa: zer iradokitzen dizute hitzok?

Jarraian, bideo bat ikusiko duzu. Lehenago, sailkatu bertako hitz hauek.

BAKARKA

ispilua

aurreiritzia

erditzea

tratamendua

haurdunaldia

zoragarria

lodi-fobia

belarria

presioa

lodi-tasuna

mina

komentarioa

zoriontsua

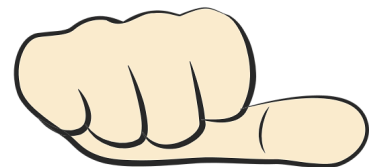
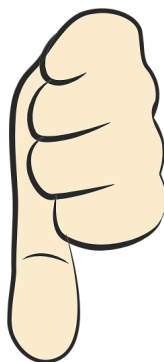
arazoa

hemen

HITZ POSITIBOAK

HITZ NEGATIBOAK

HITZ NEUTROAK

Partekatu egindakoa talde handian. Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

Ikusi bitartean

3. Laburpen egokiaren bila

Ikusi bideoan Onintza Enbeitak *Hamaika ikusteko* saioan haurdunaldiaz esandakoak, eta aukera ezazu bideoaren laburpen egokia.

<https://labur.eus/mvg9qsaw>

a) Bere erditzearen esperientzia kontatu du.

b) Kontatu du haurdun geratu ondoren nolako presioa jaso duen gizartearen aldetik.

c) Loditasunagatik soilik jaso ditu komentarioak.

Partekatu hitz egindakoa ikaskide batekin, erantzun zuzena 8. orrialdean dago.

4. Zer kontatu digu Onintza Enbeitak?

Ikusi berriro bideoa, eta esan esaldiok egia ala gezurra diren.

1

E 45 urterekin izan zuen haurra.

2

E Erditze-esperientzia txarra izan zuen.

3

E Zorionez, haren haurdunaldia zoragarria izan da.

4

E Komentario desatseginak jaso zituen jendearengandik eta medikuen aldetik.

EITB

5

E Min handiagoa egin diote loditasunagatik, adinagatik baino.

6

E Onintzak azalpenak eman behar dituela uste du.

7

E Gorputzean koipea badaukazu, umea ezin da ikusi.

8

E Medikuarengana joan denean, arazoa beti loditasuna izan da.

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

5. Erreparatu bideoan entzundako hizkuntza-edukiei

Erreparatu Onintza Enbeitak esaten dituen esaldi hauei:

BAKARKA

ESALDIAK

1. **Ez daukat zertan azalpenik eman.**
2. **Komentario batzuk ez dago zertan egin.**

Aditzaren jokabidea: behar izan + zertan

Kalko okerrak

Euskaltzaindiaren arabera, **Ez daukazu zertan kezkatu beharrik*, **Ez duzu zertan etorri beharrik* moduko egiturek ez dute tradizioirik.

Zertan eta behar bateraezinak dira perpaus berean, gauza bera adierazteko erabiltzen baitira. Bi egiturak elkarrekin nahasi gabe jokatu behar dira.

- + *Ez duzu zertan etorri*
- + *Ez duzu etorri beharrik*
- + *Ez duzu zertan etorririk*

- ** Ez duzu zertan etorri behar(rik)*

Pixabay

Zein da esaldi okerra?

BAKARKA

1. **Ez duzu bazkaria egin beharrik.**
2. **Ez duzu zertan bazkaria egin behar.**
3. **Ez duzu zertan bazkaria egin.**

1. **Ez duzu zertan ariketa idatzi behar.**
2. **Ez duzu zertan ariketa idatzi.**
3. **Ez duzu zertan ariketa idatzirik.**

Partekatu erantzunak ikaskide batekin. Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

Ikasitakoa praktikatzeko, asmatu hiru esaldi berri. Zuzentzeko, partekatu talde handian.

1. _____
2. _____
3. _____

Entzun ondoren

BAKARKA

6. Hiztunen jarrera eta tonua identifikatzen

Onintza Enbeitak zenbait egitura erabili ditu emozioak, iritziak edo presio soziala adierazteko; identifikatu tonua edo jarrera. Kontuan hartu tonuak ez duela zertan bakarra izan. Ondoren, asmatu antzeko esanahia duen esaldi bat.

Onintzaren esaldia	Jarrera/tonua	Esaldi berria
1. Nik badakit lodi nagoela.	Defentsiboa Ironikoa Harroa Oldarkorra	<i>Bistan dago lodi nagoela.</i>
2. Ez daukat zertan azalpenik eman, baina eman behar ditut.	Haserre Frustrazioa Nekea Alaia	
3. Hemen, bizitzan, zirkunstantziak direnak dira, eta kito.	Onarpena Errealismoa Tristezia Umoretsua	

Partekatu egindakoa ikaskidearekin, eta, gero, talde handian. Identifikatu esaldi berrien tonua.

7. Eztabaidatzeko egiturak lantzen

Ikusi duzun saioan, iritziak eta usteak partekatzen dituzte. Horretarako, hainbat esamolde erabil daitezke. Sailkatu baliabideak funtzioaren arabera.

BAKARKA

AHOZKO EZTABAIDAK

1. IRITZIA EMATEKO 2. DESADOSTASUNA ADIERAZTEKO 3. GOMENDATZEKO 4. BIRFORMULATZEKO 5. ELKARRERAGINA LORTZEKO	a) Ez dut uste horrela denik b) Hobe duzu/zenuke ...-t(z)ea c) Zer esan nahi (izan) duzu horrekin? d) Iruditzen zait ...-(e)la e) Ez dizut ondo ulertu... f) Esango nuke ...-(e)la g) Esan nahi dut... h) Nola...? i) Ez nago konforme/ados j) Zergatik ez duzu ...-t(z)en?

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

8. Eztabaida dezagun, estereotipoak kontuan hartuta

Gizarteak, askotan, estereotipoak ezartzen ditu. Hitz egin talde txikitan, eta zerrendatu bururatzen zaizkizuenak amatasunari lotuta. Gero, aurkeztu taldeari.

TALDEAN

- *Ama izan 40 urtetik aurrera.*
- *Osasuntsu egoteko, neurri batzuen barruan egon behar.*
- *Ama izateko modu bakarra dago, biologikoa.*
-
-
-
-
-

TALDEAN

Ikasitako edukiak praktikatzeko, antolatu eztabaida, talde handian, sekuentziaren gaiaren inguruan; horretarako, banatu rolak. Irakurri galderak, eta tarte bat hartu iritziak eta argudioak pentsatzeko.

AMA LODIA

Gizartearen aurreiritziei aurre egin behar die, hala nola "lodi egotea ez da osasuntsua". Diskriminazioa jasaten du lan-merkatuan eta osasun-arretan.

AMA GAZTEA (20 urte ingurukoa)

Gizartearen aurreiritziei aurre egin behar die, hala nola "ez da nahikoa heldua ama izateko" edo "ez du bere bizitza aprobetxatu".

AMA HELDUA

Askotan kritikatu dute zaharra delakoan eta ez delako gai haurra ondo hazteko.

GIZARTE LANGILEA

Familien eta haurren ongizatean lan egiten du; amatasunaren inguruko aurreiritziak eta estereotipoak identifikatzen eta hausten saiatzen da.

ENPRESARIA

Langileekin, amatasuna eta lana uztartzeko zailtasunak ditu.

MEDIKU-OBSTETRA

Ikuspuntu zientifikoa ematen saiatzen da. Amen osasuna zaintzeaz arduratzen da.

HERRITARRA

Gizartearen ikuspegi tradizionalak defendatzen ditu; amatasunaren inguruko estereotipoak barneratuta ditu.

AITA

Bi haurren aita. Aitatasunak ere estereotipoak badituela uste du.

- Zer da "ama ona" izatea gaur egungo gizartean?
- Zein ezaugarri eta jokabide espero dira amengandik?
- Nola eragiten dute aurreiritziek emakumeen erabakietan amatasunaren inguruan?
- Zein presio sozial jasaten dituzte ama izatea erabakitzen duten emakumeek?
- Zein estereotipo daude ama-mota bakoitzaren inguruan?
- Zein da gizartearen ikuspegia aiten inguruan?
- Nola lagundu dezakegu amatasunaren inguruko estereotipoak hausten?

Erabili jardueran landutako baliabideak.

ERANTZUNAK

2. Sailkatu lexikoa: zer iradokitzen dizute hitzok?

Hitz positiboak: erditzea*, tratamendua*, haurdunaldia*, zoragarria, zoriotsua

Hitz negatiboak: presioa, aurreiritzia, lodifobia, arazoa, loditasuna, mina

Hitz neutroak: ispilua, hemen, belarria, komentarioa*

*Egoera, iritzi eta ikuspegi arabera egin daiteke sailkapena. "Zoragarri" hitza hartuta, esaterako, bere ohiko esanahia positiboa bada ere, ironikoki erabil daiteke kontrakoa adierazteko. "Erditzea" bizipenaren arabera negatiboa ere izan daiteke. "Komentarioa" egoeraren arabera hiru ataletan koka daiteke...

3. Laburpen egokiaren bila

b)

4. Zer kontatu digu Onintza Enbeitak?

1. egia; 2. gezurra; 3. gezurra; 4. egia; 5. egia; 6. gezurra; 7. gezurra; 8. egia.

5. Erreparatu bideoan entzundako hizkuntza-edukiei

- 2. Ez duzu zertan bazkaria egin behar.
- 1. Ez duzu zertan ariketa idatzi behar.

6. Hitzunen jarrera eta tonua identifikatzen

1. defentsiboa
2. haserre, frustrazioa, nekea
3. onarpena, errealismoa

7. Eztabaidatzeko egiturak lantzen

1. d, f; 2. a, i; 3. b, j; 4. e, g; 5. c, h.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Medikuen eskutik. Medikuen ahotik.

Etengabe galdetu. Gelditu gabe galdetu.

Kamilla batean ezarri. Ohatila batean bota.

Lodifobia. Pertsona lodiei buruzko aurreiritziak eta haien aurkako jarrerak izatea.

TRANSKRIPZIOA

Klaudio Landa. Adinaren presioa nabaritu duzue? Edo ama... 45 urterekin izan zara ama.

Onintza Enbeita. Nik bai, baina adinaren presioa eta lodi egotea.

Klaudio Landa. Hori ere pentsatzen nuen, barkatu.

Onintza Enbeita. Lodi egotearen presioa, hori nik jaso dut ez bakarrik kalean; medikuntzako profesional batzuen partetik ere bai. Gero nire erditzea zoragarria izan zen eta esperientzia oso ona izan nuen, baina hasieran, haurdunaldiaren hasieran, entzun behar izan nituen zenbait komentario, baita medikuen eskutik ere, ba, niretzat ez zirela (zirenak) oso atseginak izan. Azkenean, nik pentsatu dezaket ideala zer den, eta igual ideala izango da ama izatea 30 urterekin edo gutxiagorekin, eta zure gorputza pisu estandar batean edo pisu egoki batean egonda; baina, aizu, hemen bizitzan, zirkunstantziak direnak dira, eta kito, ez? Bai, nik jasan ditut komentarioak, eta gero kalean ere bueno, ba, esaten dizkizute zenbait gauza, ba, "Gero zure umeak 15 urte dituenean zuk izango dituzu 60 urte", eta bueno esaten dut, beste batek igual 30 urterekin eduki du umea eta 40 urterekin hiltzen da. Ez dakigu, bizitza kasuistikaz beteta dago. Orduan, ez dakigu zer gertatuko den, bizitzan daukaguna da orain eta hemen, eta ni gelditu nintzen haurdun, zorionez, 45 urterekin. Eta nik ume bat daukat eta oso zoriontsua naiz. Horrek asko pozten nau. Orduan, ez daukat zertan azalpenik eman, baina eman behar ditut. Eta etengabe galdetzen dizute "Eta haurdunaldia izan da naturala edo tratamendua egin duzu?". Ba, igual zuri ez dizu inporta nik zer egin dudana, ez?

Klaudio Landa. Min handiena egiten dizuna da?

Onintza Enbeita. Min gehiago egin didate loditasunagatik esan dizkidaten gauzek.

Klaudio Landa. Baina haurdunaldiari lotuta?

Onintza Enbeita. Bueno ba hor, ez dakit, ekografiak egiterakoan (egitean), ba egia da, koipea badaukazu gorputzean zailagoa dela umea ikustea, batez ere, txikia denean. Baina horrek ez du esan nahi, zu kamilla (ohatila) batean ezartzen zarenean komentariorik egin behar dizutenik "*Es que aquí hay mucha grasa*", "*Es que venís de cualquier forma*", "*Es que el niño no se ve*". Komentario batzuk ez dago zertan egin. Nik badakit lodi nagoela. Nik etxean ispiluak ditut eta bizitza guztian, bizitza guztian, medikuarenera joan naizenean gripearekin, belarriko minarekin, edo sudurra puztu zaidalako, arazoa beti izan da lodi egon naizela. Bizitza guztian. Orduan ez didazue orain ere hori esan behar.

Klaudio Landa. Lodifobia da, baina, kasu horretan, haurdunaldiarekin lotuta.

Onintza Enbeita. Bai.